

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

**XXI POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU**
za period januar - jun 2024.

Podgorica, jul 2024. godine

S a d r Ź a j:

UVOD

- 1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napretku ostvarenom u pregovorima**
  - 1.1. Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu**
    - 1.1.1. Poglavlja pravne tekovine EU**
    - 1.1.2. Pregovori u pregovaračkim poglavljima 23 i 24**
- 2. Politički dijalog Crne Gore sa Evropskom unijom**
- 3. Osvrt na Deklaraciju sa preporukama Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje**

ZAKLJUČAK / REZIME

U V O D

Na osnovu Rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, koja je usvojena 27. decembra 2013, urađen je XXI polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, kojim Vlada redovno šestomjesečno informiše Skupštinu o aktivnostima realizovanim u ovom procesu. Prema Rezoluciji, Skupština na sjednicama redovnih zasijedanja razmatra polugodišnje izvještaje o toku procesa evropske integracije Crne Gore, a ustaljena je i praksa da isti bude prethodno predmet pažnje skupštinskog Odbora za evropske integracije. Dvadeset prvi po redu polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju odnosi se na period od 1. januara do 30. juna 2024. godine.

U prvoj polovini 2024. godine, Crna Gora je nastavila da bilježi dobre rezultate u dijelu usklađivanja i sprovođenja pravne tekovine EU.

Vlada je na početku godine donijela odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koje se odnose na 33 pregovaračka poglavlja. Posebna pažnja je u izvještajnom periodu poklonjena jačanju komunikacije Ministarstva evropskih poslova sa šefovima pregovaračkih radnih grupa i njihovoj međusobnoj saradnji na horizontalnim i otvorenim pitanjima od značaja za proces.

Glavni akcenat je, kao i do sada, bio na pregovaračkim poglavljima 23 i 24 što je rezultiralo dobijanjem pozitivnog Izvještaja o procjeni ispunjenosti privremenih mjerila (IBAR-a) u ovim pregovaračkim poglavljima na Međuvladinoj konferenciji između Crne Gore i EU koja je održana krajem juna u Briselu. S druge strane, nije izostao ni rad na obavezama koje se tiču završnih mjerila u ostalim pregovaračkim poglavljima, s namjerom da u što većem broju poglavlja budu realizovane aktivnosti koje će voditi ka privremenom zatvaranju tih pregovaračkih poglavlja.

Vlada je u junu donijela Odluku o obrazovanju strukture za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a praksa održavanja redovnih sastanaka tijela predviđenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju je nastavljena i u prvoj polovini 2024.

Takođe, Crna Gora je nastavila trend stoprocentnog usklađivanja sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU, što je od posebnog značaja nakon stava međunarodne zajednice u odnosu na dešavanja u Ukrajini.

1. INFORMACIJA O OBAVEZAMA IZVRŠENIM U KONTEKSTU SPROVOĐENJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU I NAPRETKU OSTVARENOM U PREGOVORIMA

Praksa održavanja redovnih sastanaka tijela predviđenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju je nastavljena i u prvoj polovini 2024.

Trinaesti sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje održan je 21. 02. 2024. godine u Podgorici, u hibridnom formatu. Sastanak je bio prilika da se razmotre realizovane aktivnosti od prethodno održanih sastanaka pododbora na kojima je detaljno razmotrenogodišnji napredak u svim pregovaračkim poglavljima. Predstavnici EK i Crne Gore su razmatrali ostvarene rezultate i dalje obaveze u oblastima Političkih kriterijuma i reforme javne uprave; Pravde, slobode i bezbjednosti; Ekonomskog upravljanja, finansijskih pitanja i statistike; Unutrašnjeg tržišta i konkurencije; Trgovine, industrije, carina i poreza; Transporta, životne sredine, energetike i regionalnog razvoja; Poljoprivrede i ribarstva; Inovacija, ljudskih resursa, informatičkog društva i socijalne politike; Finansijske podrške EU.

Trinaesti sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost između predstavnika Crne Gore i Evropske komisije održan je 13. i 14. marta 2024. godine u Podgorici, u hibridnom formatu. Tokom dvodnevno sastanka predstavljeni su konkretni rezultati koji je Crna Gora ostvarila od prethodnog sastanka Pododbora koji je održan u martu 2023. u dijelu nivoa usklađenosti zakonodavnog i institucionalnog okvira sa standardima EU u oblasti vladavine prava. Posebna pažnja tokom sastanka posvećena je razmatranju konkretnih rezultata u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, borbi protiv pranja novca i borbi protiv trgovine ljudima. Takođe, predstavljene su aktivnosti preduzete u oblasti pravosuđa i temeljnih prava, kao i druge oblastima od značaja u okviru poglavlja 23 i 24.

Vlada je 20. 06. 2024. donijela **Odluku o obrazovanju strukture za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju**. Odlukom je obnovljen sastav grupa i podgrupa koj predstavljaju ključna koordinaciona tijela zadužena za oblasti svrstane u sedam sektorskih pododbora koja obuhvataju srodna pregovaračka poglavlja pravne tekovine EU. Odlukom je ojačan sastav Posebne grupe za reformu javne uprave i dodatno precizirani zadaci s ciljem unapređenije koordinacije ispunjenja operativnih zaključaka kako sa sektorskih pododbora tako i Posebne grupe za reformu javne uprave.

Sedamnaesti sastanak **Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze** između Crne Gore i Evropske komisije održan, u hibridnom formatu, 11. 06. 2024. godine u Podgorici. U okviru Pododbora je bilo riječi o poglavljima 1 - Sloboda kretanja robe, 16 -

Porezi, 20 - Preduzetništvo i industrijska politika, 29 - Carinska unija i 30 - Vanjski odnosi. Konstatovan je snažan fokus Crne Gore u proteklih šest mjeseci na sprovođenju reformi u pravcu dobijanja Izvještaja o procjeni ispunjenosti privremenih mjerila (IBAR) o poglavljima 23 i 24 o vladavini prava, te da ova prekretnica otvara put za privremeno zatvaranje drugih poglavlja pregovora o pristupanju. S tim u vezi, fokus na preduzetničku i industrijsku politiku će morati da se intenzivira da bi se došlo do faze da bi poglavlje 20 - Preduzetništvo i industrijska politika moglo biti privremeno zatvoreno. U dijelu trgovine, EU strana je pozdravila kontinuirano usklađivanje Crne Gore sa trgovinskim pravilima EU i trgovinskim pozicijama. U oblasti carina i oporezivanja razgovarano je o načinima da se obezbijedi interkonekcija Crne Gore sa IT sistemima EU. Evropska komisija je istakla mogućnosti u okviru novog Plana rasta za Zapadni Balkan, uključujući Reformsku agendu, za podršku reformama Crne Gore i procesu pridruživanja.

Četrnaesti sastanak **Pododbor za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku** između Crne Gore i Evropske komisije održan je 12. 06. 2024. godine u Podgorici. EK je, u dijelu obrazovanja i kulture, ukazala na značaj infrastrukturnih ulaganja u narednom periodu u cilju poboljšanja kvaliteta obrazovanja i pozdravila rad na izradi sveobuhvatne Strategije razvoja obrazovanja 2025-2035. U dijelu socijalne politike i zapošljavanja, naglašen je značaj inkluzivnog pristupa, dobre međusektorske saradnje i socijalnog dijaloga. EK je pozdravila fokus Crne Gore na završnim mjerilima i pripremu akcionih planova za ispunjavanje mjerila za zatvaranje mjerila u poglavlju 19. Socijalna politika i zapošljavanje i 2 - Sloboda kretanja radnika. U kontekstu poglavlja 10 - Informatičko društvo i mediji, naglašen je značaj usvajanja seta medijskih zakona i imenovanja članova Savjeta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, čime su ispunjene preporuke EK iz Izvještaja o Crnoj Gori. Crna Gora, je prema ocjeni EK, zauzela poziciju predvodnice u regionu u oblasti nauke i istraživanja.

Sedamnaesti sastanak **Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu, klimatske promjene i regionalnu politiku** između Crne Gore i Evropske komisije održan je 18 – 19. juna 2024. u Briselu. Tokom sastanaka razmatran je napredak u pregovaračkim poglavljima 14 - Saobraćajna politika, 15 - Energetika, 21 - Trans-evropske mreže, 22 - Regionalna politika i 27 - Životna sredina i klimatske promjene. Na sastanku je naglašena neophodnost hitnog jačanja administrativnih kapaciteta gotovo u svim pregovaračkim poglavljima kako bi se stvorili uslovi za adekvatnu primjenu i sprovođenje zakonodavstva usklađenog sa EU standardima. Pozdravljen je napredak koji je postignut u zakonodavnom dijelu kada je u pitanju životna sredina i konstatovano je da fokus mora biti dalje usmjeren i ka implementaciji. Ukazano je da aktivnosti moraju biti intenzivirane kada je u pitanju ispunjavanje završnih mjerila u oblasti saobraćaja, imajući u vidu da je prepoznat skroman napredak u tom dijelu u prethodnom periodu. S tim u vezi podvučena je važnost donošenja ključnih strateških dokumenta poput ažurirane Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035. u skladu sa Strategijom za održivu i pametnu mobilnost za Zapadni Balkan, Strategije za bezbjednost saobraćaja kao i krovnih zakona

u oblasti željeznice koji se godinama prolongiraju (Zakon o željeznici i Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju). Dodatno, u oblasti energetike, konstatovano je, da je u prethodnim godinama napredak u ispunjavanju završnih mjerila bio spor do umjeren. Podvučeno je da je bez daljeg odlaganja potrebno donijeti Nacionalni energetske i klimatski plan i donijeti odluke usmjerene na zamijenu braon energije zelenom uz pravovremeno planiranje pravedne tranzicije. U oblasti regionalne politike, ukazano je da je projektno planiranje od velike važnosti te da je neophodno angažovati stručni kadar u cilju pravovremene implementacije projekata.

Petnaesti sastanak **Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju** između Crne Gore i Evropske komisije održan je 20. 06. 2024. godine u Briselu, kada je razmatran napredak u pregovaračkim poglavljima 3 - Pravo osnivanja i sloboda pružanja usluga, 4 - Sloboda kretanja kapitala, 5 - Javne nabavke, 6 - Privredno pravo, 7 - Pravo intelektualne svojine, 8 - Konkurencija, 9 - Finansijske usluge i 28 - Zaštita potrošača i zdravlja. Evropska komisija je konstatovala da su pregovori o pristupanju zasnovani na zaslugama i da je Crna Gora uložila mnogo napora na tehničkom i političkom nivou da dođe do ovog značajnog trenutka, te da je važno da Crna Gora ostane politički fokusirana. Naglasili su da je ambicija dobrodošla i važna, ali i da su neka poglavlja prilično kompleksna da bi se zatvorila u kratkom vremenskom periodu, te da će postojeći vremenski okvir usklađivanja sa pravnom tekovinom EU u različitim poglavljima morati da se ažurira kako bi odgovarali planovima za zatvaranje poglavlja. Poručili su da Crna Gora može da bude primjer regionu kada je u pitanju ubrzanje EU reformi i hvatanje prilika za skorije pristupanje EU. Naglasak je stavljen na potrebu napretka u oblasti državne pomoći i konkurencije, posebno na slučajevima u okviru završnog mjerila u tom poglavlju i na odgovarajućoj primjeni pravila javnih nabavki za dobro funkcionisanje unutrašnjeg tržišta i stvaranje jednakih uslova za poslovanje.

Zajednički konsultativni odbor

Osamnaesti sastanak **Zajedničkog konsultativnog odbora civilnog društva Evropske unije i Crne Gore (ZKO)**, održan je 16. 04. 2024. godine u Podgorici. Sastanak je bio prilika da se razmotri trenutno stanje u pregovorima, te je na osnovu istog ocijenjeno da je u ovom trenutku za Crnu Goru krucijalno dobijanje pozitivnog Izvještaja o ocjeni ispunjenosti privremenih mjerila (IBAR) za vladavinu prava u toku juna. S tim u vezi poslata je snažna poruka svim relevantnim subjektima da u okviru svojih nadležnosti ulože napore dobijanje u cilju ostvarivanja ovog značajnog koraka na putu ka EU, koji će ujedno predstavljati i tačku od koje će započeti zatvaranje preostalih pregovaračkih poglavlja.

1.1. Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja, od kojih su tri privremeno zatvorena.

U izvještajnom periodu, u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada je 24. 01. 2024. godine donijela odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koje se odnose na pregovaračka poglavlja: 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

Vlada je 08. 02. 2024. godine donijela odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnose na pregovaračka poglavlja: 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 4 – Sloboda kretanja kapitala, 5 – Javne nabavke, 6 – Privredno pravo, 7 – Pravo intelektualne svojine, 8 – Konkurencija, 9 – Finansijske usluge, 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, 13 – Ribarstvo, 14 - Saobraćajna politika, 15 – Energetika, 16 – Porezi, 17 – Ekonomska i monetarna unija, 18 – Statistika, 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, 21 – Trans-evropske mreže, 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata, 25 – Nauka i istraživanje, 26 – Obrazovanje i kultura, 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, 29 – Carinska unija, 32 – Finansijski nadzor i 33 – Finansijske i budžetske odredbe.

Vlada je 15. 02. 2024. godine donijela odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblasti pravne tekovine Evropske unije koja se odnose na pregovaračka poglavlja: 1 – Sloboda kretanja robe, 2 – Sloboda kretanja radnika, 10 – Informatičko društvo i mediji, 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor, 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, 27 – Životna sredina i klimatske promjene, 30 – Vanjski odnosi i 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika.

Vlada je 11. 04. 2024. godine usvojila **Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027 (PPCG)**. PPCG je krovni strateški dokument procesa evropske integracije Crne Gore koji definiše obim i dinamiku reformi koje su potrebne za usklađivanje Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije u narednom četvorogodišnjem periodu, kao i ispunjenju preporuka iz Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori.

Vlada je 26. 04. 2024. godine usvojila **Prvi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2024**, koji se odnosi na period od 15. 06. 2023. do 01. 04. 2024. i dostavila ga Evropskoj komisiji 25. 04. 2024. godine.

U oblasti **reforme javne uprave**, Vlada je 19. 01. 2024. godine usvojila Informaciju o aktivnostima koje se sprovode u procesu javne uprave. Reforma javne uprave, pored vladavine prava i ekonomskih reformi, predstavlja jedan od tri ključna stuba u procesu proširenja Evropske unije. Cilj reforme je da se uspostave standardi na svim nivoima funkcionisanja javne uprave, od kreiranja i implementacije javnih politika, kadrovskog planiranja, upravljanja kadrovima i službeničkog sistema, standarda kvaliteta u pružanju usluga i funkcionisanja javne uprave.

Vlada je 24. 01. 2024. godine usvojila Analizu funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori. Analiza je ukazala na potrebu reforme sistema lokalne samouprave i sa aspekta funkcionisanja (uvođenja blagog politipskog sistema i uvođenja planske decentralizacije) i sa aspekta finansiranja (razmatranje mogućnosti reforme sistema finansiranja lokalne samouprave, kao i regionalnog razvoja, na način da jedinice lokalne samouprave u skladu sa svojim specifičnom privrednom aktivnošću unaprijede sopstvene izvore finansiranja). Takođe, u Analizi je data ocjena stanja u odnosu na sve aspekte: dosadašnja decentralizacija, kadrovski i finansijski kapaciteti, međuopštinska saradnja, odnosi centralnog i lokalnog nivoa, kao i preporuke koje se odnose na unapređenje normativnog okvira kojim je uređen sistem lokalne samouprave, obuke, implementaciju zakonskih obaveza, kao i koordinaciju između centralnog i lokalnog nivoa. Na istoj sjednici, Vlada je donijela Odluku o izmjeni Odluke o varijabilnom dijelu zarade. Izmjenom je propisano da se varijabilni dio zarade zaposlenom može isplatiti jednom u tri mjeseca u iznosu od 50% minimalne neto zarade. Takođe, varijabilni dio zarade zaposlenom za rad od javnog interesa može se isplatiti na mjesečnom nivou u iznosu od 70% minimalne zarade, uz saglasnost Vlade.

Vlada je 02. 02. 2024. godine donijela Odluku o dopuni Odluke o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave. U skladu sa zaključkom Savjeta sa sjednice od 26. decembra 2023, dopunom je u članstvo Savjeta uključena Asocijacija menadžera Crne Gore i savjetnica predsjednika Vlade za ekonomsku politiku.

Nova IT platforma koja vizuelno predstavlja broj zaposlenih u javnoj upravi na centralnom i lokalnom nivou u skladu sa Strategijom reforme javne uprave aktivirana je 06. 02. 2024. godine IT platforma pruža prikaz podataka o broju zaposlenih saglasno opsegu utvrđenom Instrukcijama za vođenje evidencije o broju zaposlenih u koju ne spadaju privredne društva u većinskom vlasništvu države i opština. Prema podacima IT platforme u martu 2024. na centralnom nivou bilo je 46,727 zaposlenih, a na lokalnom nivou 7,103 zaposlenih.

Vlada je 22. 02. 2024. godine donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o obrazovanju Komisije za praćenje realizacije Srednjoročnog programa rada Vlade 2024 - 2027. i godišnjih programa rada Vlade. Dopunama ove Odluke definišu se novi zadaci Komisije, kako bi se u njen rad uključila predstavica Kancelarije za održivi razvoj u Generalnom sekretarijatu Vlade, u interesu postizanja veće usklađenosti sektorskih

strateških dokumentata, iz tematskog dijela Programa, sa Nacionalnom strategijom održivog razvoja. Novi zadaci Komisije podrazumijevaju i efikasnije prikupljanje podataka o korišćenju donatorskih sredstava u ministarstvima, na osnovu dostavljenih podataka članova Komisije, u cilju što potpunijeg sagledavanja finansijskih aspekata sprovođenja Srednjoročnog programa rada Vlade 2024 – 2027 i godišnjih programa rada Vlade i sprovođenje reformskih aktivnosti koje doprinose realizaciji njenih prioriteta i ciljeva. Takođe, izmjena Odluke je i izraz neophodnosti da članovi Komisije koriste Informacioni sistem za praćenje i izvještavanje o realizaciji SPRV (ISPI).

Vlada je 04. 04. 2024. godine usvojila Informaciju o formiranju Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije. Da bi proces digitalne transformacije cjelokupnog društva dobio pozitivne rezultate i da bi strateški dokumenti i prateći akcioni planovi bili efikasno sredstvo u cilju sprovođenja planiranih aktivnosti, neophodno je da postoji jasna vizija rezultata koji se žele postići, ali i spremnost svih zainteresovanih strana i korisnika da učestvuju u kreiranju digitalnog društva, što podrazumijeva, između ostalog, i razvoj efikasnog sistema za praćenje ovog procesa. Druga Sjednica II saziva Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije održana je 26. 04. 2024. godine. Na sastanku su detaljno razmatrane aktivnosti po Operativnim ciljevima Strategije digitalne transformacije. Treća sjednica II saziva Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije održana je 31. 05. 2024. godine. Na sastanku je prezentovan Akcioni plan Strategije digitalne transformacije Crne Gore za period 2024 - 2025, sa ključnim aspektima i aktivnostima.

Vlada je 11. 04. 2024. godine donijela Srednjoročni program rada Vlade 2024 - 2027. i Program rada Vlade za 2024. Istaknuta je posvećenost povećanju transparentnosti i namjera da krajnje korisnike javnih politika, građanke i građane, stavi u prvi plan. U dokumentu se navodi da su sljedeći ključni prioriteti Vlade za naredni period: Crna Gora je država vladavine prava i kredibilna članica EU i NATO, finansijski i ekonomski sistem za bogatu državu, građane i građanke, zdravi i obrazovani pojedinci kao temelj prosperitetnog i solidarnog društva. Na istoj sjednici, Vlada je usvojila Izveštaj o realizaciji Srednjoročnog programa rada Vlade Crne Gore 2022 - 2024. u 2023. Programom je za 2023. bilo planirano ukupno 359 aktivnosti od kojih 121 iz nadležnosti Komisije za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i 238 aktivnosti iz nadležnosti Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem. Od ukupnog broja planiranih aktivnosti, realizovano je 57 iz nadležnosti Komisije za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, kao i 120 aktivnosti iz nadležnosti Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem, što čini 49,3% ukupne realizacije Programa za 2023.

Vlada je 06. 05. 2024. godine donijela Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Operativnog tima Partnerstva za otvorenu upravu, kojom se vrši usklađivanje sa novom organizacijom državne uprave.

U oblasti sajber bezbjednosti, Vlada je 10. 05. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti kojim se, pored usklađivanja s evropskim standardima u ovoj oblasti, definišu ključni i važni subjekti, mjere informacione bezbjednosti, uključujući mjeru upravljanja rizicima u oblasti sajber bezbjednosti, kao i postupak kontrole primjene tih mjera putem uspostavljanja stručnog nadzora. Propisano je uspostavljanje Agencije za sajber bezbjednost, kao i podizanje kapaciteta za sajber odbranu, između ostalog i formiranjem i stavljanjem u funkciju tima za odbranu od sajber prijetnji i incidenata – CIRT-a državne uprave.

Registar državnih organa je izrađen 24. 05. 2024. godine i čini sistematizovan pregled podataka svih organa i institucija na državnom i lokalnom nivou, omogućiće slobodan protok informacija između zainteresovanih strana i bolju komunikaciju i saradnju sa Evropskom unijom. Na stranici organ.gov.me mogu se pronaći najvažnije informacije koje se pored adrese i kontakta odnose i na propis kojim je osnovan/a, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, oblast rada, izvor finansiranja, nadzorni organ, status zaposlenih, nadležnost organa i institucija na državnom i lokalnom nivou. Uspostavljanje Registra na lokalnom nivou očekuje se u narednom periodu .

Vlada je 13. 06. 2024. godine usvojila Informaciju o donošenju Programa obuke za sticanje znanja i vještina za rad u institucijama, tijelima i agencijama EU „READY4EU“. Pristupanje Evropskoj uniji predstavlja značajan korak za Crnu Goru, donoseći sa sobom niz prilika, ali i izazova. Kao buduća članica EU, Crna Gora će se suočiti sa potrebom da u potpunosti razumije, primijeni i doprinese razvoju zajedničkih politika i standarda Evropske unije. U tom kontekstu, izuzetno je važno da državni službenici budu adekvatno pripremljeni za rad u međunarodnom okruženju, upoznati sa pravnim, administrativnim i proceduralnim okvirima koji regulišu rad institucija EU.

1.1.1. Poglavlja pravne tekovine EU

U izvještajnom periodu, Vlada je nastavila da ispunjava obaveze koje proističu iz pregovaračkih poglavlja pravne tekovine EU, čiji je pregled dat u nastavku.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 1 – Sloboda kretanja robe**, a u vezi sa drugim završnim mjerilom, Vlada je 24. 01. 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim proizvodima, 22. 02. 2024. godine Zakon o računanju vremena koji prenosi Direktivu 2000/84/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o ljetnjem računanju vremena i 07. 03. 2024. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 2 - Sloboda kretanja radnika**, Vlada je 21. 03. 2024. utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju. Takođe, Vlada je 11. 04. 2024. godine usvojila Izvještaj

o realizaciji Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnu Goru, za period 2021-2025, za 2023.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 5 – Javne nabavke**, Vlada je 11. 04. 2024. godine donijela Akcioni plan za 2024. godinu, za sprovođenje Strategije unapređenja politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva u Crnoj Gori za period 2021-2025. godine i usvojila Izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana za 2023. godinu. Usvajanje predmetnih dokumenata doprinijelo je nastavku aktivnosti na ispunjavanju ciljeva u ove dvije oblasti.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine**, Vlada je 02. 02. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima. Zatim, Skupština Crne Gore je 13. 05. 2024. godine donijela Zakon o izmjena i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima („Sl. list CG“, broj 48/24), što proističe kao obaveza po osnovu ispunjenja drugog završnog mjerila. Takođe, Vlada je 08. 02. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Ženevskog akta Lisabonskog sporazuma o imenima porijekla i oznakama geografskog porijekla. U dijelu strateškog okvira, Vlada je 13. 06. 2024. godine usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2023. godinu, za sprovođenje Strategije intelektualne svojine za period 2023-2026 i donijela Akcioni plan za sprovođenje Strategije intelektualne svojine Crne Gore za period 2023-2026, za 2024. godinu.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 8 – Konkurencija**, u oblasti državne pomoći, u dijelu zakonodavnog okvira, donijet je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o listi pravila državne pomoći kojim je preuzeta Regulativa Komisije (EU) 2023/2831 od 13. decembra 2023. o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na de minimis pomoć i Regulativa Komisije (EU) 2023/2832 o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na de minimis pomoć koja se dodjeljuje privrednim društvima koja pružaju usluge od opšteg ekonomskog interesa („Sl. list CG“, br. 26/2024).

U okviru **pregovaračkog poglavlja 10 – Informatičko društvo i mediji**, Crna Gora je 15. 03. 2024. godine objavila Javni konkurs u okviru programa “Digitalna Evropa - Mreža evropskih digitalnih inovacionih habova za pridružene zemlje” za predselekciju kandidata iz Crne Gore. Program “Digitalna Evropa” teži da premosti jaz između istraživanja digitalnih tehnologija i njihove primjene na tržištu, te da podstakne digitalnu transformaciju društva, privrede i države. Za Crnu Goru učešće u Programima Unije predstavlja značajan korak u ispunjavanju kriterijuma za pristupanje EU u oblastima nauke, kulture, obrazovanja, zapošljavanja, preduzetništva i inovacija. Vlada je 10. 05. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti nakon čijeg usvajanja će se stvoriti preduslovi za dalje jačanje kapaciteta za sprovođenje politika informacione bezbjednosti, a što će dalje doprinijeti ispunjenju drugog završnog mjerila. Skupština je 07. 06. 2024. godine donijela Zakon o audiovizuelnim medijskim uslugama, Zakon o medijima i Zakon

o nacionalnom javnom emiteru – Javnom medijskom servisu Crne Gore što predstavlja značajan korak ka ispunjenju dijela prvog mjerila za zatvaranje ovog poglavlja.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor**, Vlada je 24. 01. 2024. godine usvojila Peti izvještaj o realizaciji Nacionalnog programa za unaprijeđenje kvaliteta sirovog mlijeka sa planom za postupanje sa neusaglašenim sirovim mlijekom (novembar 2022 - novembar 2023), Programa čijim se usvajanjem u 2017. godini ispunio prvi dio prvog završnog mjerila.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 13 – Ribarstvo**, Vlada je 28. 03. 2024. godine usvojila Strategiju razvoja sektora ribarstva 2024-2029 sa Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU. Strategija predstavlja temeljni planski dokument politike koji utvrđuje ciljeve i prioritete za razvoj sektora ribarstva i akvakulture Crne Gore, način postizanja tih ciljeva, vremenski okvir kao i finansijska sredstva neophodna za njihovo postizanje, oblasti posebnog razvoja, kao i međusobni odnos i aktivnosti organa državne uprave uključenih u sprovođenje Strategije. Vlada je 20. 06. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o organizovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi. Ovim Zakonom uređuje se način organizovanja proizvođača u ribarstvu i akvakulturi, tržišni standardi za proizvode ribarstva, informacije za potrošače proizvoda ribarstva i akvakulture i druga pitanja od značaja za ribarstvo i akvakulturu, što direktno doprinosi ispunjenju prvog završnog mjerila.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 14 – Saobraćajna politika i 21 – Trans-evropske mreže**, Vlada je 14. 03. 2024. godine donijela Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2024. godinu s Izvještajem o realizaciji Programa redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje magistralnih i regionalnih puteva za 2023. godinu.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 15 – Energetika**, Vlada je, u skladu sa planiranom dinamikom, 06. 06. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora koji se usklađuje sa Direktivom (EU) 2018/2001 o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora, prilagođenom za članice Energetske zajednice. Utvrđivanje predmetnog Zakona je direktno vezano za ispunjavanje drugog završnog mjerila koje koje propisuje obavezu usklađivanja s pravnom tekovinom o unutrašnjem energetsom tržištu, uključujući razdvajanje svih energetske subjekata u skladu s nekim od modela definisanih pravnom tekovinom EU. Takođe, Vlada je 13. 06. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima. Utvrđivanjem predmetnog zakona je napravljen veliki napredak (na donošenje zakona se čekalo od 2016. godine) kada je u pitanju ispunjenje prvog završnog mjerila kojim je predviđeno zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom o obaveznim naftnim rezervama, uspostavi administrativnu strukturu za upravljanje naftnim rezervama i započne s uspostavljanjem rezervi u skladu s Akcionim planom. Takođe, kada je u pitanju podoblast nuklearna energija i zaštita od zračenja, Skupština je 17. 05. 2024. godine donijela Zakon o zaštiti

od jonizujućih zračenja, radijacionoj sigurnosti i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti kojim se uređuju zaštita života i zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog dejstva jonizujućih zračenja, uvoz, izvoz i tranzit izvora jonizujućih zračenja i nuklearnih materijala, prevoz radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala, upravljanje radioaktivnim otpadom, kao i druga pitanja od značaja za radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost (ovim zakonom se takođe ostvaruje napredak i u poglavljima 27 - Životna sredina i klimatske promjene i 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika).

U oblasti energetske efikasnosti donošenjem Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada („Sl. list CG“, broj 47/24) kao i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sertifikovanju energetskih karakteristika zgrada („Sl. list CG“, broj 47/24) nastavljeno je usklađivanjem s pravnom tekovinom u ovoj oblasti, što direktno utiče na ispunjavanje obaveza iz trećeg završnog mjerila koje koje propisuje obavezu usklađivanja s pravnom tekovinom o energetske efikasnosti.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 18 – Statistika**, Vlada je 28. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o popisu poljoprivrede 2024. s ciljem dobijanja harmonizovanih, međunarodno uporedivih podataka o strukturi poljoprivrednih gazdinstva na nivou Crne Gore i povezivanje informacija o strukturi sa informacijama o proizvodnim metodama, mjerama ruralnog razvoja, agroekološkim aspektima i drugim povezanim informacijama u skladu sa novim EU standardima. Predloženim propisom donosi se set pravila za pripremu, organizovanje i sprovođenje popisa poljoprivrede. Na istoj sjednici Vlada je usvojila i Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2023. godinu, Završni izveštaj o sprovođenju Strategije razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godina, Izveštaj o izvršenju Programa zvanične statistike za period 2019 - 2023. godina, kao i Izveštaj o izvršenim poslovima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini i o utrošenim sredstvima obezbijeđenim iz Budžeta Crne Gore. Sve navedeno je od značaja za ispunjenje I završnog mjerila u ovom poglavlju.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, Vlada je 15. 02. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti. Akcioni plan zapošljavanja za 2024. godinu usvojen je 21. 03. 2024. godine. Vlada je 04. 04. 2024. godine donijela Odluku o formiranju Savjeta za prava lica sa invaliditetom. Akcioni plan Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu 2022–2027. za 2024. godinu sa Godišnjim izvještajem o sprovođenju Akcionog plana za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za 2023. godinu usvojen je 24. 05. 2024. godine Vlada je 06. 06. 2024. usvojila Akcioni plan za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025. za 2024/2025. godinu. Vlada je 27. 06. 2024. godine usvojila Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2024-2028. sa Akcionim planom za 2024. godinu i Akcioni plan za

sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027. za 2024/2025. godinu.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 20 - Preduzetništvo i industrijska politika**, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju je odobrio i početak pripreme nove Strategije pametne specijalizacije, koja je zvanično otpočela 26. 02. 2024. godine, uz podršku Udruženog istraživačkog centra Evropske komisije (JRC). Pored toga, Savjet je 25. 03. 2024. godine usvojio Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024. za 2023. U pogledu obaveze uspostavljanja javnog registra državnih preduzeća, Registar državnih preduzeća je objavljen na sajtu Ministarstva finansija 29. 02. 2024. godine, u Excel formatu.

Vlada je 04. 04. 2024. godine usvojila Završni izvještaj o sprovođenju Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, koji je pripremljen u koordinaciji Ministarstva ekonomskog razvoja uz efikasnu i efektivnu saradnju sa svim resornim ministarstvima i institucijama javnog i privatnog sektora u okviru Koordinacionog tijela za izradu i implementaciju Industrijske politike. Donošenje ovog Izvještaja je ujedno važno jer je paralelno sa tim tekla priprema nove Industrijske politike, kao krovnog dokumenta u dijelu ispunjenja jedinog završnog mjerila u poglavlju. U cilju kontinuiranog podsticanja ekonomskog rasta i unapređenja konkurentnosti nacionalne ekonomije, Vlada je 18. 04. 2024. godine donijela Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata**, održani su prvi sastanci sa predstavnicima Delegacije EU u Crnoj Gori, DG NEAR i DG REGIO, kao i angažovanim ekspertima iz država članica EU, kako bi se mapirale aktivnosti vezane za početak revizije Akcionog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezione politike EU. Dodatno, analizirane su preporuke godišnjeg izvještaja Evropske komisije za ovo poglavlje, kako bi se koncipirao plan njihovog ispunjavanja za naredni period. Nadalje, pripremljena je metodologija za ažuriranje Akcionog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezione politike EU, čije je donošenje planirano do kraja 2024. godine. Sjednica Pregovaračke radne grupe održana je 11. 03. 2024. godine, kada je predstavljena Metodologija za ažuriranje Akcionog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezione politike EU, te dogovorena buduća dinamika u tom procesu, kao i predstavljene obuke i sastanci koji će se realizovati u narednom periodu u cilju jačanja kapaciteta IPA struktura i njihovoj spremnosti za buduće korišćenje strukturnih fondova.

U drugom kvartalu, u Kolašinu je 15 - 16. 04. 2024. godine organizovan II sastanak i obuka za članove PRG 22 na temu kohezivnih fondova, uz podršku projekta tehničke podrške nihak kancelariji. Treći sastanak PRG je održan je 10. 05. 2024. godine kada je definisana dinamika pripreme odgovora na Usmjeravajuća pitanja EK, te imenovani koordinatori za svaku podoblast Akcionog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezione politike EU. Tokom juna realizovane su aktivnosti na izradi prvog nacrtu Akcionog plana

uz učešće članova radne grupe i ekspertsku podršku projekta tehničke podrške nipa kancelariji. Takođe, u susret održavanju 17. sastanka Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu, klimatske promjene i regionalnu politiku 18- 19. juna u Briselu pripremljen je prilog koji se odnosi na regionalnu politiku i odgovori na dodatna pitanja. Crnogorska delegacija je učestvovala na pomenutom sastanku u dijelu agende koji se odnosio na regionalnu politiku, te održala poseban sastanak sa predstavnicima DG REGIO u cilju upoznavanja sa aktuelnim i planiranim aktivnostima u okviru ovog Poglavlja. U izvještajnom periodu pripremljena je Mapa puta za ispunjavanje završnih mjerila u okviru ovog Poglavlja.

U okviru **poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene**, u cilju ispunjenja obaveza iz petog završnog mjerila Evropskoj komisiji je 11. 01. 2024. godine poslat Sedamnaesti tromjesečni izvještaj o nivou implementacije mjera za zaštitu Ulcinjske solane oktobar – decembar 2023 („Sl. list CG”, br. 21/24). Nakon toga, je Evropskoj komisiji 09.04.2024. poslat Osamnaesti tromjesečni izvještaj o nivou implementacije mjera za zaštitu Ulcinjske solane januar – mart 2023. U cilju ispunjenja obaveza iz šestog završnog mjerila, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je 07. 02. 2024. godine donijelo Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN („Sl. list CG”, br. 17/24). Zatim je isto ministarstvo raspisalo 28. 05. 2024. godine Javni poziv za učešće u javnoj raspravi o Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom za period 2024 - 2028. i Izvještaju o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Državni plan upravljanja otpadom za period od 2024 – 2028. Okrugli sto je organizovan u multimedijalnoj sali Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera 10. 06. 2024. godine.

U cilju ispunjenja obaveza iz četvrtog završnog mjerila, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je 07. 03. 2024. godine donijelo Program ispitivanja kvaliteta voda za kupanje.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 29 – Carinska unija**, donijet je Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara u inostranstvo („Sl. list CG”, broj 26/24) kojim je izvršeno potpuno usklađivanje sa Regulativom 2019/880 o unosu i uvozu kulturnih dobara, a u cilju ispunjenja obaveza u prvom završnom mjerilu.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 30 – Vanjski odnosi**, Skupština je 04. 04. 2024. godine donijela Zakon o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju STO-a – Sporazum o subvencijama u ribarstvu („Sl. list CG – Međunarodni ugovori”, broj 3/24) kojim je Crna Gora je nastavila da slijedi politiku Zajedničke ribarske politike i stavove EU. Skupština je 04. 04. 2024. godine donijela Zakon o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći („Sl. list CG”, broj 34/24) kojim je decentralizovan sistem međunarodne razvojne saradnje i međunarodne humanitarne pomoći, prepoznati su projekti tehničke pomoći kao oblik

međunarodne razvojne saradnje i predviđeno da koordinaciju upućivanja međunarodne humanitarne pomoći vrši organ državne uprave nadležan za poslove zaštite i spašavanja.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika**, Crna Gora je nastavila trend usklađenosti sa odlukama Savjeta EU koje se odnose na restriktivne mjere:

- Vlada je 02. 02. 2024. godine donijela Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na stanje u Sirijskoj Arapskoj Republici - Siriji („Sl. list CG”, broj 14/24).
- Vlada je 06. 06. 2024. godine donijela Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na djelovanje Ruske Federacije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini („Sl. list CG”, broj 61/24).

1.1.2. Pregovori u pregovaračkim poglavljima 23 i 24

U oblasti **vladavine prava**, Vlada je 11. 04. 2024. godine donijela Predlog odluke o izmjeni Odluke o obrazovanju Savjeta za vladavinu prava. Izmjenom Odluke je u članstvo Savjeta uključen ministar ljudskih i manjinskih prava.

Pravosuđe, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, suzbijanje ilegalnih migracija

U oblasti **pravosuđa**, s krajnim ciljem dobijanja Izvještaja o ispunjenosti privremenih mjerila u pregovaračkim poglavljima 23 i 24 (IBAR), a u odnosu na zakonodavni okvir u ovoj oblasti, Vlada je 17. 05. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakonika o krivičnom postupku, kojim se otvara mogućnost da se dokaz koji je izveden u skladu sa statutom i pravilima postupka i dokazima Međunarodnog krivičnog suda i Međunarodnog rezidualnog mehanizma može koristiti u krivičnom postupku u Crnoj Gori, čime se rješavaju problemi na koje je Specijalno državno tužilaštvo do sada nailazilo kada je riječ o postupanju u predmetima ratnih zločina. Vlada je 29. 05. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću s Izvještajem sa javne rasprave, čije izmjene će omogućiti efikasniju borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije kao jednog od glavnih problema sa kojima se Crna Gora susrijeće u svojim nastojanjima da postane punopravna članica Evropske unije. Imovinska korist oduzeta u skladu sa odredbama ovog Zakona postaje državna imovina, pa će se ista koristiti za poboljšanje uslova rada pravosudnih i drugih državnih organa i ostvarivanje prava u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Dosadašnja praksa pokazala je da postoje očigledni nedostaci u postojećem zakonskom rješenju, zbog čega su bile neophodne izmjene i dopune u cilju poboljšanja njegove primjene, te usklađivanja sa međunarodnim standardima. Nadalje, Vlada je 03.

06. 2024. godine utvrdila i sljedeće zakone: Predlog Amandmana na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, kojim se u gorepomenutom Predlogu zakona dodaje stav kojim se omogućava da nadležni organ može državnom organu, odnosno organu državne uprave dati na korišćenje bez naknade privremeno oduzetu imovinu ako je to potrebno u cilju zaštite bezbjednosti ličnosti koja se štiti u skladu sa propisom kojim se određuju ličnosti, objekti i prostori koje obezbjeđuje policija; Predlog zakona o sprečavanju korupcije s Izvještajem sa javne rasprave, čiji je cilj unaprijeđenje rada Agencije za sprečavanje korupcije, uklanjanje nedostataka uočenih u dosadašnjoj praksi, kao i unaprijeđenje normativnih mehanizama u smislu obezbjeđenja adekvatnih preduslova za što efikasnije suzbijanje i prevenciju korupcije. Budući da je funkcionalan sistem za zaštitu lica koja prijavljuju nepravilnosti bitan segment u održavanju jakog demokratskog društva, Zakonom je propisano da su lica koja prijavljuju nepravilnosti zaštićena. Takođe, Zakonom je regulisan postupak podnošenja prijave zviždača, način postupanja po istoj, kao i postupak po zahtjevu za zaštitu zviždača; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, čijim izmjenama se pristupilo radi prevazilaženja problema koji su se pojavili u praktičnoj primjeni ovog propisa kao što su: rad Sudskog savjeta, sistem etičke i disciplinske odgovornosti sudija, izbor sudija i predsjednika sudova, izrada Plana slobodnih sudijskih mjesta te upućivanje i premještanje sudija, kao i njihovo ocjenjivanje; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu, čijim izmjenama se pristupilo radi jačanja samostalnosti, odgovornosti i efikasnosti Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta. Svrha izmjena ovog propisa jeste unapređenje zakonskih odredbi koje se odnose na izbor državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava, njihovo upućivanje i raspoređivanje, ocjenjivanje i etičku i disciplinsku odgovornost, sastav i rad Tužilačkog savjeta, kao i usaglašavanje ovog zakona sa međunarodnim standardima i preporukama Venecijanske komisije i Evropske komisije; Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu, kojim se teže prevazići problemi koji su se pojavili u njegovoj praktičnoj primjeni zbog široko postavljene nadležnosti Specijalnog državnog tužilaštva. Cijeneći stvarne kadrovske kapacitete SDT-a i složenost predmeta koji su u njihovoj nadležnosti, usvojenom izmjenom se smanjuje nadležnost SDT-a na krivična djela korupcije na visokom nivou, koja su izvršili visoki javni funkcioneri. Na ovaj način se obezbjeđuje rasterećenje tužilaštva, ali i Specijalnog odjeljenja Višeg suda i Specijalnog policijskog odjeljenja od postupanja u koruptivnim krivičnim djelima koja objektivno ne predstavljaju najveću opasnost za društvo i državu; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, čijim izmjenama se pristupilo u cilju usaglašavanja sa izmjenama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu, kao i sa Zakonom o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore; i Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o Centru za obuku u sudstvu i Državnom tužilaštvu, iz razloga što je izmjenama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama i Zakona o Državnom tužilaštvu predviđeno

skraćenje trajanja inicijalne obuke za kandidate za sudije, odnosno kandidate za državne tužioce, pa je iz tog razloga izvršeno usaglašavanje Zakona o Centru za obuku u sudstvu i Državnom tužilaštvu u dijelu odredaba kojim se uređuje trajanje inicijalne obuke i potrebnog radnog iskustva za mentore koji sprovode inicijalnu obuku. Uporedo sa procesom izrade relevantnih zakonskih rješenja s ciljem dobijanja IBAR-a, Vlada je 18. 04. 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, kojim se nastoje prevazići problemi primijećeni u praktičnoj primjeni ovog propisa i omogućiti ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć posebno ranjivim kategorijama lica (žrtvama torture, djeci žrtvama krivičnih djela protiv polnih sloboda i djeci koja su pokrenula postupak za zaštitu prava djeteta). Propisivanjem odredbi kojima se uvodi obaveza posjedovanja posebnih stručnih znanja advokata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć ovim kategorijama korisnika unaprijediće se i kvalitet pružanja pravne pomoći. Povezano sa ispunjavanjem privremenih mjerila iz poglavlja 23, a na preporuku Venecijanske komisije, Vlada je 24. 05. 2024. godine usvojila i Informaciju o Odluci ministra pravde da neće prisustvovati sjednicama Sudskog savjeta i glasati o pitanjima iz nadležnosti Sudskog savjeta do izmjena Ustava Crne Gore kojima će se ministar pravde isključiti iz članstva u Sudskom savjetu koja, kako se navodi u nazivu, predstavlja privremeno rješenje do neophodnih izmjena Ustava.

Na strateškom planu, takođe u cilju dobijanja IBAR-a, Vlada je 17. 05. 2024. godine usvojila Strategiju reforme pravosuđa 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024 – 2025. godine čiji je opšti cilj dalje osnaživanje vladavine prava kroz jačanje nezavisnosti, odgovornosti, stručnosti i efikasnosti pravosuđa, kao i unaprijeđena dostupnost pravde i pravna sigurnost u postupku ostvarivanja zaštite prava i sloboda građana i podizanje nivoa povjerenja u pravosudni sistem. Na istoj sjednici Vlada je usvojila i Plan racionalizacije pravosudne mreže, kojim su definisane konkretne aktivnosti, indikatori rezultata, rokovi i nadležni organi za sprovođenje racionalizacije pravosudne mreže, i kojim se daje fiskalna procjena predloženih spajanja sudova. Realizacija aktivnosti je predviđena kroz normativne i institucionalne promjene (izmjene Zakona o sudovima, Odluke o broju sudija u sudovima itd).

Dalje na strateškom planu, Vlada je 04. 04. 2024. godine usvojila Završni izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021–2023. godine. Program razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, predstavlja treći u nizu strateških dokumenata koji adresira predmetnu oblast i sadrži nalaze evaluacije ovog Programa, osvrt na planirana i utrošena finansijska sredstva, kao i preporuke za naredni ciklus planiranja aktivnosti u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa. Izvještaj konstatuje da stepen realizacije aktivnosti predviđenih navedenim Akcionim planom nije na zadovoljavajućem nivou odnosno da je, od 40 dospelih aktivnosti realizovano tek 18 (45%), te da je djelimično realizovano 13 (32%), a da je devet aktivnosti ostalo nerealizovano (25%).

Od drugih aktivnosti na normativnom planu, Vlada je 18. 01. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Savjeta za podsticanje daljeg razvoja i primjene medijacije i drugih načina alternativnog rješavanja sporova. Savjetom predsjedava ministar pravde, a njegov je zadatak, između ostalog, praćenje i unapređenje primjene alternativnog načina rješavanja sporova, kao i podnošenje Vladi inicijativa, predloga i mišljenja u cilju unapređenja u ovoj oblasti. Vlada je 02. 02 2024. godine donijela Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Komisije za izradu Građanskog zakonika, zbog novih kadrovskih rješenja koja su uslijedila izborom 44. Vlade. Savjetom, takođe, predsjedava ministar pravde dok zadatak Komisije obuhvata kodifikaciju građanskog prava, unapređenje postojećih zakonskih rješenja i njihovo međusobno usaglašavanje, kao i usaglašavanje sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama i standardima, pravom EU i praksom Evropskog suda za ljudska prava. S ciljem poboljšanja kapaciteta Sudskog savjeta, Vlada je 21. 03. 2024. godine usvojila Informaciju o ustupanju na trajno korišćenje opreme Sekretarijatu Sudskog savjeta, koja podrazumijeva nabavku računarske opreme. Ovim povodom, zaduženo je Ministarstvo pravde da sprovede postupak zapisničke primopredaje sa Sekretarijatom Sudskog savjeta za navedenu opremu.

U oblasti **borbe protiv korupcije**, na strateškom planu, a u cilju dobijanja IBAR-a, Vlada je 04. 06. 2024. godine usvojila Strategiju za borbu protiv korupcije 2024-2028. godine, sa Akcionim planom za period 2024-2025. godina i Izveštajem o sprovedenoj javnoj raspravi, čiji se ciljevi odnose na unapređenje normativnog okvira, jačanje administrativnog i institucionalnog okvira, transparentnosti i slobodan pristup informacijama, nacionalnu i međunarodnu saradnju te komunikaciju sa javnošću u vezi sa prevencijom i sprečavanjem korupcije. Prethodno, Vlada je 22. 02. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije kojeg čini predsjednik, zamjenik predsjednika i 21 član, pri čemu je predsjednik po funkciji potpredsjednik Vlade za politički sistem, pravosuđe i antikorupciju, a njegov zamjenik ministar pravde. Zadaci Savjeta su da, između ostalog, pripremi i prati sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i daje preporuke Vladi za preduzimanje mjera i aktivnosti od značaja za borbu protiv korupcije i unapređenje normativnog okvira za prevenciju korupcije.

U odnosu na normativni okvir, nadovezujući se na već navedene zakonske akte u oblasti pravosuđa utvrđene s ciljem dobijanja IBAR-a, a koji se tiču i borbe protiv korupcije, Vlada je 17. 05. 2024. godine utvrdila i Predlog Zakona o lobiranju, kojim se uređuju uslovi i način obavljanja djelatnosti, pravila i druga pitanja od značaja za lobiranje. Razlog donošenja Zakona je usaglašavanje sa najboljim međunarodnim iskustvima i praksama u cilju propisivanja najboljih normativnih rješenja za sprečavanje nedozvoljenih uticaja u postupcima donošenja propisa i drugih opštih akata, ali i sprečavanja potencijalne korupcije, podizanja transparentnosti rada institucija i efikasnog sprovođenja Zakona u praksi.

Od drugih aktivnosti na normativnom planu u oblasti borbe protiv korupcije, Vlada je 21. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodnog sporazuma o razmjeni podataka u svrhe izjava o imovini, kojim Crna Gora iskazuje spremnost za dalje unapređenje sistema sprečavanja i suzbijanja korupcije i opredijeljenost za unapređenje mehanizama međunarodne–regionalne saradnje na tom polju. Svrha Sporazuma je sprečavanje korupcije uz pomoć direktne administrativne razmjene podataka koji se odnose na prijavljenu imovinu između strana potpisnica Sporazuma. Vlada je 21. 03. 2024. godine, u smislu osiguranja odgovarajućih uslova rada za sudije i tužioce, donijela Odluku o izmjenama Odluke o specijalnom dodatku, kojom je predsjedniku suda, sudijama, savjetnicima i referentima u Vrhovnom sudu Crne Gore, Apelacionom sudu Crne Gore i Višem sudu u Podgorici, kao i vrhovnom državnom tužiocu, državnom tužiocu, savjetniku i referentu u Vrhovnom državnom tužilaštvu koji postupaju i rade u predmetima organizovanog kriminala, korupcije, pranja novca, terorizma i ratnih zločina pravo na specijalni dodatak uvećano sa 45% na 60% osnovne zarade. Vlada je 18. 04. 2024. godine usvojila Informaciju o aktivnostima na preseljenju Specijalnog državnog tužilaštva i Specijalnog policijskog odjeljenja, u kojoj su konstatovane dosadašnje aktivnosti s ciljem preseljenja i zaduženo Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine da, u saradnji s Upravom za državnu imovinu, preduzme dalje aktivnosti na izvođenju radova adaptacije stare zgrade Vlade za smještaj Specijalnog državnog tužilaštva i Specijalnog policijskog odjeljenja, kao i aktivnosti za preostale faze jake i slabe struje, termotehnike i protiv požarne zaštite, uz stručni nadzor, dok je Ministarstvo finansija zaduženo da, po potrebi i iskazanim troškovima, obezbijedi sredstva za realizaciju navedenih aktivnosti.

Kada je u pitanju **policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala**, Vlada je 24. 01. 2024. godine donijela Uredbu o uslovima i načinu izbora, pravima i obavezama policijskog oficira za vezu, na osnovu koje se omogućava upućivanje policijskih službenika na rad u međunarodne organizacije u svojstvu policijskog oficira za vezu. Takođe, Vlada je 10. 05. 2024. godine usvojila Informaciju o zaključivanju Protokola između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, Direkcije policije o saradnji tokom turističke sezone i prihvatila tekst Protokola. Ovakva saradnja, koja se kontinuirano sprovodi od 2012, doprinosi da se razmjenom iskustava jača bezbjednosna zaštita i preventivno se djeluje na kriminalne aktivnosti međunarodnog karaktera za vrijeme turističke sezone. Takođe, Vlada je 14. 03. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“, s ciljem koordinacije i organizacije popisa zaplijenjenih cigareta, sačinjavanja plana popisa oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ i predlaganja mjera za uništenje zakonito oduzete robe. Donošenjem pomenute odluke, Crna Gora pokazuje spremnost da efikasno odgovori na svaki pokušaj nelegalne trgovine u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ i jača povjerenje građana u institucije sistema.

U dijelu **sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma**, Vlada je 24. 05. 2024. godine usvojila Akcioni plan za unapređenje djelotvornosti sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i tehničke usklađenosti za period 2024-2025. godine. Akcioni plan je izrađen u skladu sa preporukama MONEYVAL¹-a, u cilju uklanjanja nedostataka utvrđenih u okviru Petog kruga evaluacije crnogorskog sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i postizanja većeg stepena usklađenosti s međunarodnim standardima. Prvi dio Akcionog plana obuhvata mjere za unapređenje usklađenosti nacionalnog zakonodavnog okvira sa 40 Preporuka Radne grupe za finansijske mjere u borbi protiv pranja novca (*Financial Action Task Force - FATF*). Drugi dio Akcionog plana sadrži mjere za unapređenje djelotvornosti sistema po 11 neposrednih ishoda predviđenih Metodologijom FATF-a. Dodatno, Vlada je 25. 06. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, u cilju unapređenja pravne tekovine u ovom domenu. Pored navedenog, Vlada je 22. 02. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za zaštitu unapređenje javnog interesa u oblasti priređivanja igara na sreću. Jedan od zadataka ovog tijela je priprema Predloga mjera za zaštitu i unapređenje javnog interesa u oblasti priređivanja igara na sreću, a naročito radi smanjenja identifikovanih rizika od pranja novca u ovoj oblasti. Takođe, Vlada je 17. 05. 2024. godine donijela Odluku o dopuni Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za zaštitu i unapređenje javnog interesa u oblasti priređivanja igara na sreću, kojom se za člana navedenog tijela imenuje i predstavnik Centralne banke Crne Gore.

Kada je u pitanju **bilans rezultata**, Specijalno državno tužilaštvo je, u saradnji sa Specijalnim policijskim odjeljenjem i drugim nadležnim resorima, nastavilo s konkretnim aktivnostima na planu borbe protiv organizovanog kriminala. Naime, Specijalno državno tužilaštvo je 10. 01. 2024. godine podiglo optužnicu protiv poznatog crnogorskog biznismena i još tri lica, zbog osnovane sumnje da su pet miliona eura koristili protivno njihovoj namjeni i tako grubo povrijedili ovlašćenja u pogledu upravljanja, raspolaganja i korišćenja imovinom, dok su u istom predmetu trojica okrivljenih optužena za krivično djelo pranje novca. Osim navedenog, u opsežnoj zajedničkoj akciji Specijalnog državnog tužilaštva i Specijalnog policijskog odjeljenja koja je realizovana u periodu 19 - 20. 02. 2024. godine uhapšeno je 11 osoba, među kojima nekoliko starješina odnosno pripadnika policije, kao i doskorašnji suvlasnik poznate crnogorske kompanije. Oni se sumnjiče da su počinili krivična djela stvaranje kriminalne organizacije, krijumčarenje, pranje novca i zloupotrebu službenog položaja. Takođe, 21. 03. 2024. godine dva lica su procesuirana zbog stvaranja kriminalne organizacije i sumnje da su imali ulogu u ubistvu i pokušaju ubistva na Cetinju 2019. U izvještajnom periodu, procesuirana su i dva nekadašnja direktora Uprave policije - jednom se na teret stavlja zloupotreba službenog položaja, dok je drugi obuhvaćen optužnicom kojom se 15 osoba tereti za krivično djelo stvaranje

---

¹ The Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism - Komitet eksperata za evaluaciju mjera za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma

kriminalne organizacije, krijumčarenje, pranje novca i zloupotrebu službenog položaja. Nadalje, 04. 04. 2024. godine jedna osoba je uhapšena pod sumnjom da je počinila krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije i više krivičnih djela pranje novca u iznosu od najmanje 2,6 miliona eura za odbjeglog navodnog šefa kavačkog klana. Dodatno, 30. 04. 2024. podnijeta je optužnica protiv četiri navodna člana kavačkog klana, zbog sumnje da su ubili pripadnika svoje kriminalne organizacije te time počinili krivična djela stvaranje kriminalne organizacije i teško ubistvo. Takođe, visokopozicionirani navodni pripadnik kavačkog klana protiv kojeg je podignuto više optužnica i protiv kojeg se vodi nekoliko krivičnih istraga zbog stvaranja kriminalne organizacije, uhapšen je 12. 04. 2024. godine. Kada su u pitanju djela u vezi sa drogom, 05. 04. 2024. godine podnijeta je optužnica protiv 13 lica pod sumnjom da su prenijeli 5.160,605 kg kokaina iz Juzne Amerike u Evropu, radi prodaje, te da su novac stečen od prodaje droge prenosili iz Holandije u Crnu Goru, kako bi se prikrilo njegovo porijeklo u iznosu od 1.375.000 eura. Povodom ovih događaja, Specijalno tužilaštvo je već ranije podiglo optužnicu protiv 21 lica. Dodatno, 25. 04. 2024. godine podignuta je optužnica protiv šest crnogorskih državljana osumnjičenih za krijumčarenja oko 2,5 tona kokaina i 59 kg metamfetamina. Po nalogu Specijalnog državnog tužilaštva, 14. 04. 2024. godine uhapšen je bivši visoki policijski funkcioner i nekadašnji glavni specijalni tužilac, zbog sumnje da je izvršeno djelo stvaranje kriminalne organizacije i zloupotrebu službenog položaja. Odbjegli crnogorski bizismen je 30. 04. 2024. godine izručen Crnoj Gori iz Velike Britanije, zbog sumnje da je počinio krivična djela zloupotreba položaja u privrednom poslovanju putem podstrekavanja, stvaranje kriminalne organizacije i pranje novca.

U oblasti **migracija i azila**, Vlada je 01. 03. 2024. godine usvojila Informaciju u vezi statusa lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori i donijela Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine do 11. 03. 2025. godine, ako nije isteklo vrijeme od dvije godine od dana odobravanja privremene zaštite. Kako je jedan broj raseljenih lica iz Ukrajine koja imaju status stranca pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori iscrpio zakonske mogućnosti produženja privremene zaštite u trajanju od dvije godine, Vlada je 21. 03. 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, u dijelu koji se odnosi na produženje privremene zaštite, u skladu sa odlukama Savjeta Evropske unije, a sve u cilju postizanja standarda EU u oblasti međunarodne zaštite.

Temeljna prava

U oblasti **temeljnih prava**, Vlada je 08. 02. 2024. godine usvojila Izveštaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija za period od 23. juna do 30. novembra 2023. godine. Ovim Izveštajem, šestim po redu od početka rada Komisije, dopunjeni su postojeći slučajevi i dodati su novi slučajevi napada na novinare/ke, a date su i opšte preporuke nadležnim organima u cilju poboljšanja djelotvornosti istraga i

izbjegavanja nekažnjivosti za napade na novinare/ke, kao i u cilju vrednovanja učinka tužilaca/teljki i policajaca/ki u istragama napada na novinare prilikom napredovanja u službi. Vlada je 22. 02. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Operativnog tima za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama, čiji je cilj da doprinese primjeni Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i efikasnijoj zaštiti žrtve nasilja. Tim će razmotriti praksu u predmetnoj oblasti i kroz analizu reprezentativnih slučajeva i odgovarajućih izvještaja, informacija i mišljenja, raditi na utvrđivanju daljih smjernica i inicijativa za svrsishodne promjene na planu javnih politika i institucionalne prakse u oblasti sprečavanja i zaštite od svih oblika porodičnog nasilja i nasilja nad ženama, uključujući i slučajeve ugovorenih dječjih brakova, sa posebnim, primarnim fokusom na postupanje i rad Uprave policije. Na istoj sjednici, Vlada je usvojila Izveštaj Ministarstva ljudskih i manjinskih prava o radu i stanju u upravnim oblastima zajedno sa Izveštajem JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore za 2023. godinu. Prvi Izveštaj sadrži prikaz realizacije Programa i Zaključaka Vlade Crne Gore iz 2023. godine, izvršavanja zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo, dok drugi predstavlja izvještaj o radu Centra za 2023. godinu (osnovan 2017), nad čijim radom Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava vrši nadzor. Nadalje, na istoj sjednici, Vlada je usvojila i Izveštaj o radu Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Deklaracije partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije za 2023. godinu. Zadaci Koordinacionog tijela su da prati i razmatra sprovođenje Deklaracije u oblastima obrazovanja, stanovanja, zdravstvene zaštite, zapošljavanja, rješavanja pravnog statusa, zaštite od diskriminacije i planiranja budžetskih sredstava u vezi sa integracijom Roma i Egipćana, kao i da Vladi o stanju u predmetnim oblastima podnosi pomenuti izvještaj. Vlada je 07. 03. 2024. godine usvojila Informaciju o zasjedanju Savjeta UN za ljudska prava (HRC) tokom 2023. godine i učešću Crne Gore kao članice Savjeta, u kojoj se, pored ostalog, navodi da je Crna Gora, na sjednicama Savjeta tokom 2023. godine (druga godina mandata), imala zapaženo djelovanje i ostvarila mjerljive rezultate, i to: istupanjem na interaktivnim dijalozima, generalnim debatama, panel diskusijama i povodom usvajanja rezolucija; izdavanjem zajedničkih izjava; učešćem u pregovorima, konsultacijama i draftiranju rezolucija. Vlada je 14. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima, kao i Predlog zakona o izmjenama Zakona o vanparničnom postupku, čijim izmjenama se pristupilo zbog potrebe usaglašavanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola. Izmjenama zakona propisuju se ista prava i obaveze za životne partnere lica istog pola, kao što je predviđeno za bračne supružnike, u oblastima: naknade štete, rokova zastarjelosti, kod raskida ili opoziva ugovora o poklonu, ugovora o ustupanju, raspodjeli imovine za života, ugovora o doživotnom izdržavanju i ugovora o osiguranju, u postupcima oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti, unosa podataka u smrtovnicu, prekida kod raspravljanja zaostavštine, prisustvu svjedoka pri sastavljanju sudskog testamenta i sadržini rješenja o

nasljeđivanju. Vlada je 21. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Međunarodne organizacije rada o ukidanju nasilja i uznemiravanja broj 190. Konvencijom se ujednačavaju standardi koji se odnose na područje zaštite od nasilja i uznemiravanja svih sudionika u svijetu rada, čime se dopunjuje i unapređuje stanje u ovoj oblasti i omogućavaju dostojni uslovi za rad. Ona sadrži prvu međunarodnu definiciju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada, uključujući rodno zasnovano nasilje, a primjenjuje se u javnom i privatnom sektoru, formalnom i neformalnom sektoru, i urbanom i ruralnom području. Vlada je 04. 04. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Savjeta za prava lica sa invaliditetom, radi potrebe unapređenja međuresornog i multidisciplinarnog pristupa u promociji i prevenciji, kao i zaštiti prava lica sa invaliditetom. Savjet ima predsjednika, dva potpredsjednika i 17 članova među kojima se, pored predstavnika/ca državnih organa, nalazi i pet članova/ica Savjeta predstavnika/ca organizacija lica sa invaliditetom kojima rukovode lica sa invaliditetom, odnosno čiji su članovi/ice lica sa invaliditetom i/ili organizacije lica sa invaliditetom. Vlada je 24. 05. 2024. godine usvojila sedmi po redu Izveštaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija za period od 30. novembra 2023. do 10. aprila 2024. godine, koji sadrži dopune postojećih i nove slučajeve napada na novinare/ke, kao i izjašnjenja Komisije o komentarima/izveštajima državnih tužilaštava u odnosu na preporuke sadržane u III, IV, V i VI izveštaju Komisije i analizu u odnosu na novo uputstvo vrhovnog državnog tužioca svim državnim tužilaštvima za postupanje u slučajevima prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistva novinara i napada na imovinu medija.

U oblasti slobode izražavanja, nadovezujući se na već navedene zakone u oblasti pravosuđa i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, u sklopu reformskih aktivnosti usmjerenih ka cilju dobijanja IBAR-a, Vlada je 24. 05. 2024. godine utvrdila: Predlog zakona o medijima, kojim se unapređuju odredbe koje se odnose na transparentnost vlasništva i transparentnost finansiranja medija iz javnih prihoda, državnu pomoć, Evidenciju medija, podrazumijevajući i obavezan upis svih medija, uvode se nove odredbe kojima se prvi put daje definicija novinara, dalje jačaju novinarski izvori i prava novinara, ali i jača nadzor nad ispunjavanjem zakonskih obaveza od strane medija. Među najvažnijim novinama, ističe se rješenje shodno kojem javni sektor ne može finansirati osnivača medija koji nije upisan u Evidenciju i koji nije objavio impresum i podatke o vlasničkoj strukturi u skladu sa ovim zakonom. Takođe, procenat finansiranja Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija iz tekućeg budžeta Crne Gore povećava se sa 0,09% na 0,20%, a uvrštene su i nove, dodatne teme od javnog interesa, među kojima su promocija borbe protiv govora mržnje, uznemiravanja putem interneta i širenja dezinformacija i promocija zaštite prava žena, promociju i unapređenje rodne ravnopravnosti i borbu protiv seksizma. Izričito se predviđa otkrivanje novinarskog izvora isključivo na osnovu odluke suda, a pored ostalog, omogućava se i pokretanje hitnog sudskog postupka za zabranu daljeg širenja medijskog sadržaja, ne samo na predlog

državnog tužioca, već i lica koje traži zaštitu prava taksativno navedenih u ovom zakonu; Predlog zakona o nacionalnom javnom emiteru – Javnom medijskom servisu Crne Gore, čiji glavni ciljevi uključuju dalje jačanje nezavisnosti Javnog medijskog servisa, eliminisanje bilo kakvog političkog uticaja, te krajnju depolitizaciju Javnog medijskog servisa, koji kao takav treba da služi isključivo javnom interesu i interesu građana/ki. Predlogom zakona primjenjene su preporuke iz godišnjih izvještaja Evropske komisije za Crnu Goru, kao i preporuke Savjeta Evrope; i Predlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, čiji ključni ciljevi podrazumjevaju garanciju nezavisnosti Agencije za elektronske medije kao regulatora, garanciju stabilnog, predvidivog i održivog finansiranja lokalnih javnih emitera, regulisanje audiovizuelnih medijskih usluga i usluga distribucije linearnih AVM usluga, nadzor nad poštovanjem standarda u oblasti AVM usluga, razgraničenje koregulacije i samoregulacije, kao i promociju medijske pismenosti. Zakonom su, između ostalog, definisana prava i obaveze pružalaca usluga platformi za dijeljenje video sadržaja, odnosno sistem regulacije i nadzora nad njihovim radom. S obzirom na to da je zaštita maloljetnika od sadržaja dostupnih kroz AVM usluge, koji mogu ugroziti njihov razvoj, jedna od ključnih nadležnosti Agencije, novim zakonom su unaprijeđena rješenja kojima se propisuju mjere zaštite u zavisnosti od prirode usluga i mogućnosti proaktivnog djelovanja korisnika usluga. Imajući u vidu potrebu unapređenja efikasnosti i transparentnosti postupka izbora, imenovanja i razrješenja članova Savjeta Agencije i savjeta javnih emitera, Zakonom su revidirana ili dopunjena postojeća rješenja kako bi se otklonili uočeni nedostaci ili nepreciznosti. Jedno od novih rješenja podrazumijeva i način finansiranja lokalnih javnih emitera čime se garantuje stabilno, održivo i nezavisno funkcionisanje lokalnih javnih emitera. Predlogom zakona doprinosi se i unapređenju nadležnosti Agencije na polju nadzora i spektra raspoloživih mjera koje se mogu izreći pružaocima AVM usluga u slučaju povrede ovog zakona.

Vlada je 27. 06. 2024. godine usvojila Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba u Crnoj Gori 2024-2028, sa Akcionim planom za period 2024-2025, koja je kao ciljeve predvidjela: povećan nivo senzibilisanosti opšte populacije za potrebe i prava LGBTIQ populacije, zaokružen pravni okvir u oblasti zaštite LGBTIQ prava i njegovu dosljednu primjenu u praksi, povećan stepen izricanja djelotvornih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija u slučajevima diskriminacije, nasilja i drugih oblika napada na LGBTIQ osobe, konkretne pomake na polju afirmacije LGBTIQ prava i rodno inkluzivnog jezika unutar sistema javne uprave, unaprijeđen kvalitet i antidiskriminatorni karakter zdravstvene zaštite za LGBTIQ osobe, poboljšanu dostupnost i kvalitet usluga socijalne zaštite za LGBTIQ osobe i unaprijeđen ambijent za zapošljavanje i rad LGBTIQ osoba.

2. POLITIČKI DIJALOG CRNE GORE SA EVROPSKOM UNIJOM

Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović uzeo je učešće na sastanku Delfi ekonomskog foruma koji je održan 10-13. aprila 2024. Pored predsjednika Spajića, na događaju su učešće uzeli i Premijer Spajić i ministark vanjskih Ivanović. Tokom svih razgovora istaknuta posvećenost Crne Gore integracijama, ali i značaj političkog momentuma, kako za našu zemlju tako i za region Zapadnog Balkana.

Predsjednik Skupštine Crne Gore Andrija Mandić učestvovovao je na Međuparlamentarnoj konferenciji o stabilnosti, ekonomskoj koordinaciji i upravljanju u EU održana je, u okviru Evropske parlamentarne sedmice u koorganizaciji Evropskog parlamenta, Predstavničkog doma i Senata Parlamenta Belgije, u Briselu 12-13. februara 2024.

Predsjednik Vlade Crne Gore Miloško Spajić je predvodio crnogorsku delegaciju na XV Međuvladinoj konferenciji između Crne Gore i Evropske unije, koja je održana 29. januara u Briselu. Tada je prepoznat napredak zemlje i pohvaljena su imenovanja u pravosuđu. Predsjednik Vlade Spajić se 14. 02. 2024. godine u Briselu sastao sa predsjednikom ES Šarlom Mišelom i predsjednikom EK Urusulom Fon der Lajen. Na sastancima je istaknuto da Crna Gora može računati na punu podršku EU i Evropskog savjeta u izazovnom radu koji Vladi predstoji uz zadovoljstvo što se nakon sto dana rada Vlade može konstatovati da je Crna Gora u potpunosti fokusirana na ispunjavanje ciljeva za pristupanje EU. Plenarna sjednica Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta (EESC) održana je 14-15. 02. 2024. Na sjednici EESC PV Spajić je ukazao da proširenje predstavlja logičan korak naprijed za demokratiju u Evropi i da period koji je pred nama moramo iskoristiti da se pripremimo za članstvo. Premijer Spajić je učestvovao u radu AFET-a, 16. aprila 2024, u Briselu. Tom prilikom, predsjedavajući AFET-om D. Mekalister istakao da je proširenje ponovo na agendi EU, kao i da će EP nastaviti da pruža podršku. Pozdravljena je dosljedna i puna usklađenost Crne Gore sa ZVBP, posebno u vrijeme kada se naš kontinent i zajedničke demokratske vrijednosti suočavaju sa velikom prijetnjom. Istom prilikom održani sastanci sa komesarom za budžet, J. Hanom, te GD generalnog direktorata za proširenje i susjedstvo Janom Kopmanom. Dodatno, Samit lidera Zapadnog Balkana posvećen Planu rasta održan je u Kotoru, 15-16. maja 2024. Domaćin je bio Premijer Spajić. Po riječima učesnika, Samit lidera bio do sada najuspješniji, u smislu konkretizovanja tema i fokusiranja na sadržinu, a ne politička pitanja. Premijer Spajić je boravio u radnoj posjeti institucijama EU, 03. 06. 2024. Razgovor sa Predsjednikom ES Š. Mišelom iskorišten je za predstavljanje bilansa stanja u odnosu na ispunjenost privremnih mjerila, kao i Zakona koji su utvrđeni na Vladi, i upućeni u Skupštinsku proceduru, a koji predstavljaju okosnicu za dobijanje završnih mjerila za pregovaračka poglavlja 23 i 24 i za ulazak u finalnu fazu pregovora.

Važno je istaknuti i XVI Međuvladinu konferencija između Crne Gore i Evropske unije koja je održana 26. juna u Briselu. Crnogorsku delegaciju predvodio je predsjednik Vlade Crne Gore Miloško Spajić, a u delegaciji su bili i ministar vanjskih poslova dr Filip Ivanović, ministarka evropskih poslova Maida Gorčević i glavni pregovarač sa EU Predrag Zenović. Crna Gora je dobila pozitivan IBAR čime su se stvorile pretpostavke za nastavak procesa pregovora kroz zatvaranje poglavlja.

Potpredsjednik Skupštine Boris Pejović boravio je u Strazburu je, 14 - 15. 03. 2024. kada je održan sastanak POSP-a. Ovom prilikom istaknut je značaj fokusiranosti svih političkih aktera u Crnoj Gori glavnom spoljno-političkom cilju zemlje - članstvu u EU. Sastanku je prisustvovao i Glavni pregovarač Predrag Zenović koji je predstavio stanje pristupnih pregovora i odnosa između Crne Gore i Unije i napredak u oblasti reforme vladavine prava, uključujući imenovanja u pravosuđu, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i slobode medija.

Ministar vanjskih poslova Filip Ivanović učestvovao je na Ministarskom sastanku zemalja Grupe prijatelja Zapadnog Balkana održan je u Rimu, 05. 02. 2024. godine. Tema je bila jačanje koordinisanog pristupa nad prioriternim pitanjima, kojim povodom su organizovane dvije sesije: 1. Zajednički rad na ubrzanju procesa evropskih integracija zemalja Zapadnog Balkana; 2. Rast i integracija: doprinos privatnog sektora. Takođe, sastanak ministara vanjskih poslova zemalja C5 održan je 26. 03. 2024. Ovom prilikom su predstavnici C5 zemalja ministru Ivanoviću prenijeli snažne poruke podrške Crnoj Gori na evropskom putu. Nadalje, sastanak HoMs održan je 02. 04. 2024, u Podgorici, a tokom sastanka prenijete snažne poruke podrške Crnoj Gori. MVP je sagovornike upoznao sa presjekom stanja kada u pitanju aktuelni momenat u evropskih integracijama.

Mvp Ivanović učestvovao je na Ministarskom sastanku zemalja Grupe prijatelja Zapadnog Balkana održanom u Beču, dana 21. 06. 2024. Na sastanku je istaknuto da je ključna bliska saradnja zemalja Grupe prijatelja ZB i država ZB, pri čemu prijatelji ZB daju tempo za ubrzano približavanje država regiona Evropskoj uniji. Sastanak Savjeta za vanjske poslove (FAC) kojem je prisustvovao mvp Ivanović održan je 24. 06. 2024. godine u Luksemburgu. Tom prilikom ministri vanjskih poslova zemalja članica EU istakli su da je važnost jedinstva i dijeljenja zajedničkih vrijednosti sa EU od suštinskog značaja, posebno među zemljama koje žele da postanu dio EU.

Ministarstvo evropskih poslova - Ministarka Gorčević imala je 30. 01. 2024. u Briselu sastanke sa poslanikom Evropskog parlamenta i izvjestiocem za Crnu Goru, Toninom Piculom, zamjenikom direktora Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) Markom Makovecom i šefom Jedinice za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i politiku proširenja, Majklom Milerom. Ministarka je upozнала sagovornike sa ostvarenim rezultatima u prva tri mjeseca rada Vlade, kao i sa ključnim zadacima i planiranim aktivnostima usmjerenim na ispunjenje obaveza koje će

voditi finalizaciji pregovaračkog procesa. Dodatno 22.02.2024. zajedno sa glavnim pregovaračem Predragom Zenovićem, imala je sastanak sa Majklom Milerom i njegovim timom. Dana 28.02.2024. u Podgorici održan je sastanak ministarke Gorčević sa evropskim komesarom za proširenje Oliverom Varheljijem. Sagovornici su se saglasili se da će sredstva iz Plana rasta za Zapadni Balkan biti značajna podrška ispunjenju obaveza i približavanju standardima i kvalitetu života u EU.

Glavni pregovarač Crne Gore sa Evropskom unijom Predrag Zenović i ambasador Petar Marković, šef Misije Crne Gore pri EU, sastali su se 18.04.2024. u Briselu sa članovima Radne grupe za proširenje Savjeta EU (COELA), kako bi informisali o aktuelnim dešavanjima u procesu evropske integracije i izazovima na tom putu, s posebnim fokusom na rezultate u poglavljima 23 i 24. Nadalje, Glavni pregovarač Zenović se tokom posjete Briselu, 19.04.2024, sastao sa šefom Jedinice D2 za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu za susjedsku politiku i pregovore o proširenju Evropske komisije Majklom Milerom kako bi razgovarali o detaljnim koracima na ispunjenju preostalih privremenih mjerila u dijelu vladavine prava.

Bojan Božović, državni sekretar u Ministarstvu evropskih poslova i generalni direktor Miloš Marković učestvovali 15-16. maja 2024. godine na Devetom godišnjem forumu Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR) u Šibeniku, R. Hrvatska. Na sastanku je poručeno da su regionalna saradnja, integracija država Zapadnog Balkana u Evropsku uniju i dobro upravljanje od ključne važnosti za razvoj i prosperitet Jadransko-jonskog regiona.

Kada su u pitanju sastanci o Planu rasta, izdvaja se sljedeće:

- Ministarka Maida Gorčević je 13.02.2024. u Tirani učestvovala na neformalnom sastanku ministara evropskih poslova država Zapadnog Balkana posvećenom Mapi puta i pravim akcijama u vezi sa Planom rasta. Ministri evropskih poslova država Zapadnog Balkana su se saglasili da Plan rasta predstavlja ključnu platformu za ubrzanje integracije u jedinstveno tržište EU i ukupne reforme u procesu pristupanja EU.
- Ministarka je 29.02.2024. učestvovala na ministarskom sastanku “Plan rasta: rast i konvergencija za Zapadni Balkan” koji je održan u Tirani. Predstavila je reformske mjere, aktivnosti, indikatore i rezultate koje je Crna Gora planirala kroz nacrt Reformske agende za Instrument EU za reformu i rast. Sastanku ministara evropskih poslova zemalja Zapadnog Balkana su koopredsjedavali generalni direktor Direktorata za susjedstvo i pregovore o proširenju, Gert Jan Kopman i glavna pregovaračica za vođenje pretpristupnih pregovora Republike Albanije, Majlinda Duka.
- 24 – 25. 04.2024. u Podgorici održan je neformalni sastanak ministara evropskih poslova i finansija država regiona i Evropske komisije (EK), posvećen Planu rasta za Zapadni Balkan. Ministri evropskih poslova i finansija država Zapadnog Balkana su se saglasili da Plan rasta predstavlja ključnu platformu za ubrzanje integracije u jedinstveno tržište EU i ukupne reforme u procesu pristupanja EU. Glavne teme

sastanka su bile pristup jedinstvenoj zoni plaćanja u eurima (SEPA), unapređenje olakšica trgovine i transporta između država Zapadnog Balkana i zemalja članica EU, Aplikacija novčanik digitalnog identiteta i unapređenje snabdijevanja kritičnim lijekovima.

- 15.05. 2024. u Kotoru održan je Ministarski sastanak o Planu rasta za Zapadni Balkan. Ministri evropskih poslova i finansija država ZB zaključili su da Plan rasta za Zapadni Balkan pruža mogućnost za ubrzan ekonomski razvoj država regiona i dostizanje standarda i kvaliteta života kakav imaju države i građani EU. Ovaj mehanizam, zajedno sa drugim instrumentima EU će pomoći da se intenziviraju reformski procesi i ubrza pristupanje Evropskoj uniji. Udruženim snagama i uz podršku Evropske komisije, države regiona će nastaviti da rade na ispunjenju postavljenih ciljeva koji vode transformaciji društava i njihovoj spremnosti za članstvo u EU. Na sastanku je učestvovao generalni direktor za susjedstvo i pregovore o proširenju Gert Jan Kopman.
- 16.05.2024. Ministarka Gorčević učestvovala na Samitu lidera Zapadnog Balkana i Evropske unije koji je održan u Kotoru.

ZAKLJUČAK / REZIME

U prvoj polovini 2024. nastavljene su aktivnosti na realizaciji obaveza koje proističu iz pregovora o članstvu Crne Gore u Evropskoj uniji i generalno iz procesa evropske integracije.

Tokom izvještajnog perioda, kada je u pitanju politički dijalog Crne Gore i Evropske unije, najviši zvaničnici Crne Gore imali su niz aktivnosti i sastanaka u oblasti evropskih integracija.

Vlada je 20. 06. 2024. donijela Odluku o obrazovanju strukture za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Praksa održavanja redovnih sastanaka tijela predviđenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju je nastavljena i u ovom dijelu godine, održavanjem sastanaka Odbora za stabilizaciju i pridruživanje 21. 02. 2024. godine u Podgorici, te sastanaka Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost između predstavnika Crne Gore i Evropske komisije 13. i 14. marta 2024. godine u Podgorici; Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze 11. 06. 2024. godine u Podgorici; Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku 12. 06. 2024. godine u Podgorici; Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu, klimatske promjene i regionalnu politiku 18 – 19. juna 2024. u Briselu i Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju 20. 06. 2024. godine u Briselu. Dodatno, održan je Osamnaesti sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora civilnog društva Evropske unije i Crne Gore (ZKO), i to 16. 04. 2024. godine u Podgorici.

U prvoj polovini godine, Vlada je usvojila Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027 (11. 04. 2024), Srednjoročni program rada Vlade 2024 - 2027 i Program rada Vlade za 2024 (11. 04. 2024), Predlog odluke o izmjeni Odluke o obrazovanju Savjeta za vladavinu prava (11. 04. 2024) i Prvi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2024. koji se odnosi na period od 15. 06. 2023. do 01. 04. 2024 (26. 04. 2024).

Vlada je nastavila da ispunjava obaveze koje proističu iz pregovaračkih poglavlja pravne tekovine EU.

U izvještajnom periodu, donesene su odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom u oblasti pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na sljedeća pregovaračka poglavlja: 1 – Sloboda kretanja robe, 2 – Sloboda kretanja radnika, 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 4 – Sloboda kretanja kapitala, 5 – Javne nabavke, 6 – Privredno pravo, 7 – Pravo intelektualne svojine, 8 – Konkurencija, 9 – Finansijske usluge, 10 – Informatičko društvo i mediji, 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor, 13 – Ribarstvo, 14 - Saobraćajna politika, 15 – Energetika, 16 – Porezi, 17 – Ekonomska i monetarna unija, 18 – Statistika, 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, 21 – Trans-evropske mreže, 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata, 23 – Pravosuđe i temeljna prava, 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, 25 – Nauka i istraživanje, 26 – Obrazovanje i kultura, 27 – Životna sredina i klimatske promjene, 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, 29 – Carinska unija, 30 – Vanjski odnosi, 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, 32 – Finansijski nadzor i 33 – Finansijske i budžetske odredbe.

Takođe, Crna Gora je nastavila trend usklađivanja sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU, naročito u pogledu usklađivanja sa odlukama EU koje se tiču rata u Ukrajini.